

פרקים ז' ח' - עכן

סנהדרין דף מג עמוד ב

- 5 משנה. היה רחוק מבית הסקילה כעשר אמות, אומרים לו: התודה, שכן דרך כל המומתין מתודין, שכל המתודה יש לו חלק לעולם הבא. שכן מצינו בעכן, שאמר לו יהושע (יהושע ז') בני שים נא כבוד [לה'] אלהי ישראל ותן לו תודה, (יהושע ז') ויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי וכזאת וכזאת וגו'. ומנין שכיפר לו וידויו - שנאמר (יהושע ז') ויאמר יהושע מה עכרתנו יערכך ה' ביום הזה, ביום הזה אתה עכור, ואי אתה עכור לעולם הבא...
- 10 גמרא. תנו רבנן: נא - אין נא אלא לשון בקשה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא ליהושע (יהושע ז') חטא ישראל, אמר לפניו: רבוננו של עולם, מי חטא? אמר ליה: וכי דילטור אני? לך הפל גורלות. הלך והפיל גורלות, ונפל הגורל על עכן, אמר לו: יהושע, בגורל אתה בא עלי? אתה ואלעזר הכהן שני גדולי הדור אתם, אם אני מפיל עליכם גורל - על אחד מכם הוא נופל. אמר לו: בבקשה ממך, אל תוציא לעז על הגורלות, שעתידה ארץ ישראל שתתחלק בגורל שנאמר (במדבר כ"ו) אך בגורל יחלק את הארץ.
- 15 תן תודה. אמר רבינא: שחודי שחדיה במילי: כלום נבקש ממך אלא הודאה? תן לו תודה והיפטר. מיד: ויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי לה' אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי.
- אמר רב אסי אמר רבי תינא: מלמד שמעל עכן בשלשה חרמים: שנים בימי משה ואחד בימי יהושע, שנאמר כזאת וכזאת עשיתי. רבי יוחנן אמר משום רבי אלעזר ברבי שמעון: חמשה, ארבעה בימי משה ואחד בימי יהושע, שנאמר אנכי חטאתי וכזאת וכזאת עשיתי.
- 20 ועד השתא מאי טעמא לא איענוש? אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר ברבי שמעון: לפי שלא ענש על הנסתרות עד שעברו ישראל את הירדן. כתנאי: (דברים כ"ט) הנסתרות לה' אלהינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם למה נקוד על לנו ולבנינו ועל עי"ן שבעד? מלמד שלא ענש על הנסתרות עד שעברו ישראל את הירדן, דברי רבי יהודה, אמר ליה רבי נחמיה: וכי ענש על הנסתרות לעולם? והלא כבר נאמר עד עולם. אלא כשם שלא ענש על הנסתרות - כך לא ענש על עונשין שבגלוי עד שעברו ישראל את הירדן. אלא (מד ע"א) עכן מאי טעמא איענוש? - משום דהוה ידעי ביה אשתו ובניו.
- 25 (יהושע ז') חטא ישראל. אמר רבי אבא בר זבדא: אף על פי שחטא - ישראל הוא. אמר רבי אבא: היינו דאמרי אינשי אסא דקאי ביני תילפי אסא שמיא, ואסא קרו ליה...
- אמר ליה ריש גלותא לרב הונא: כתיב (יהושע ז') ויקח יהושע את עכן בן זרח ואת הכסף ואת האדרת ואת לשון הזהב ואת בניו ואת בנתיו ואת שורו ואת חמרו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו. אם הוא חטא - בניו ובנותיו מה חטאו? - אמר ליה: וליטעמיק, אם הוא חטא - כל ישראל מה חטאו? דכתיב (יהושע ז') וכל ישראל עמו! אלא - לרדותן, הכי נמי - כדי לרדותן. (יהושע ז') וישרפו אתם באש ויסקלו אתם באבנים - בתרתי? - אמר רבינא: הראוי לשריפה - לשריפה, הראוי לסקילה - לסקילה.
- ...דכתיב (יהושע ז') ויכו מהם אנשי העי כשלשים וששה איש ותניא: שלשים וששה ממש, דברי רבי יהודה. אמר לו רבי נחמיה: וכי שלשים וששה היו? והלא לא נאמר אלא כשלשים וששה איש, אלא: זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין.

במדבר רבה פ' כ"ג פ' ו

- 40 כתיב (יהושע ז') ויאמר יהושע אל עכן בני שים נא כבוד לה' אלהי ישראל אמר לו עכן בשביל דבר זה שאתה אומר אני מת כיון שראה עכן כך אמר בלבו עכשיו אני נלכד בגורל איני מאמין ונחשב כזבן לפני יהושע באותה שעה אמר לו עכן למה תפיל גורלות ביני ובין בני ביתי אני אפיל הגורל בינך ובין פנחס אם לא יעלה הגורל על שניכם אף אני מאמין באותה שעה אמר יהושע בני שים נא כבוד לה' אלהי ישראל תן לו תודה והגד נא לי מה עשית אל תכחד ממני אמר ליהושע אף אתה הגד נא לי מה עשית
- 45 מיד נפל מחלוקת בישראל ועמדו שבט יהודה במריבה והרגו מישראל כתות כתות כיון שראה עכן כך אמר בלבו כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא ואני ע"י נהרגו כמה אנשים מישראל אני חוטא ומחטיא מוטב אני אודה לפני הקב"ה ולפני יהושע ואל תבא תקלה ע"י מה עשה עכן עמד והשמיע קולו לכל הקהל והסו כל הקהל לפניו ואמר ליהושע (יהושע ז') אמנה אנכי חטאתי לה' אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי לא זאת בלבד אלא כבר מעלתי באחרות אמר לו יהושע ואני כך הייתי יודע שהדבר תלוי בכך אלא הגד נא ואל תכחד ממני אמר לו ואראה בשלל אמר הסתכלתי מ"ש בתורה (דברים כ) ואכלת את שלל אויבך אדרת שנוער אחת טובה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב אחד חמשים שקלים משקלו ואחמדם ואקחם ואל תאמר שאני עני והייתי צריך שאין בשבט עשיר ממני מיד (יהושע ז') וישלח יהושע מלאכים וירוצו האהלה והנה טמונה באהלו והכסף (טמון) תחתייה מפני מה שלח יהושע כדי שלא יגנבו אותם שבט יהודה ולא יוסיפו במחלוקת לפיכך שלח יהושע מהרה

רש"י

- 55 (י) קום לך - קם לך כתיב, עמד לך מה שהתפללת לפני והזכרת. דבר אחר: עמדת לך במחנה ולא יצאת עמהם, ואני אמרתי (במדבר כז יז): אשר יוציאם ואשר יביאם, כי אתה תביא את בני ישראל, ואנכי אהיה עמך, (שם ג כח): כי הוא יעבור לפני העם הזה והוא ינחיל אותם, אם תלך אתה לפניו יצליחו, ואם לאו לא יצליחו. דבר אחר: קום לך, בשבילך זאת להם, לא אמרתי לך להקדיש שלל העיר: